

Verksamhetsberättelse 2016

Kommunförbundet Västernorrland

Social hållbarhet och FoU

Social omsorg, vård och stöd

Uppföljning av övergripande mål 2016-2018

Mål *Stödja såväl länsgemensamma som de enskilda verksamheternas utvecklingsprocesser. Ständigt utveckla det samordnande och vetenskapliga stödet för socialtjänsten i de olika nationella och länsgemensamma utvecklingsprojekten.*

Uppföljning Kommunförbundet har använt de länsgemensamma resurserna både till enskilda verksamheters utveckling och i de länsgemensamma satsningarna utifrån socialchefsnätverkets prioriteringar och långsiktiga verksamhetsmål. Kommunförbundet har fortsatt en intern verksamhetsutveckling för att effektivisera våra resurser genom att samordna och använda den erfarenhetsbaserade kunskapen som samordnarfunktionerna besitter. Detta parallellt med den vetenskapliga kunskapen som FoU:s forskare har i de uppdrag vi får av länets socialtjänster.

Kommunförbundet utvecklar stödet till kommunerna så att den förstärker kunskapsutvecklingen i praktiken. Detta innebär framför allt att tillgängliggöra befintlig kunskap samt stödja utvecklingen och tillämpningen av den i praktiken. Detta har skett i form av FoU-cirklar för socialtjänstens personal, kunskapsunderlag för utvecklingsprocesser, handledning i utvecklingsarbeten, projekt- och processutvärderingar och -stöd.

Kommunförbundet har under 2016 fått utökad uppdrag att stödja socialtjänsten i deras mottagande av ensamkommande barn. Samordnarfunktionen för barn och unga utökades till att även omfatta frågor kring ensamkommande barn. Kompetensutvecklingen förstärktes med projektmedel från Länsstyrelsen för att bemöta de nya behoven inom socialtjänsten. Kommunförbundet stödjer länets socialchefer i deras strävan efter att stärka socialtjänsternas framtida kompetensförsörjningsförmåga och samordnar flera verk-

samheter och projekt inom kompetensförsörjningen. Kommunförbundet har även varit dialogpartner i frågor kring nya yrkesutbildningar inom verksamhetsområdet, samordnar ett projekt inom LSS "Titulatur och kompetens" samt stödjer samarbetsprojektet "Kvalitetssäkrad introduktion i vård och omsorg" (KIVO).

Kommunförbundet har tillsammans med Landstinget utvecklat former för att följa upp och utvärdera samverkan. Kommunförbundet har på uppdrag av Socialstyrelsen sammanställt nationell kunskapsöversikt inom inkontinensområdet. FoU Västernorrland har på uppdrag av Sveriges kommuner och landsting påbörjat arbetet med att utvärdera kunskapsunderlaget inom ADHD. Kommunförbundet har tillsammans med Landstinget och socialtjänsterna tagit fram en handlingsplan för psykisk hälsa inom den nationella överenskommelsen. FoU Västernorrland har gjort flera forskningsansökningar för att stärka kunskapen inom kompetensförsörjningsområdet.

Mål *Långsiktigt försörja socialtjänsten med ett praktiskt verksamhetsstöd för en kontinuerlig kunskapsutveckling. Arbeta för att socialtjänsternas behov och personal ska ha en aktiv och central roll i kunskapsutvecklingen.*

Uppföljning Kommunförbundet har under 2016 fått utökad samordning inom för socialtjänsten strategiskt viktiga gemensamma verksamheter. Vård och omsorgscolleges styrgrupp ansökte om att bedriva sin verksamhet inom Kommunförbundets arena för att få närheten till den övriga kompetensförsörjningsutvecklingen inom socialtjänstens område.

Uppföljning av övergripande mål 2016-2018

Uppföljning Kommunförbundet mottog ett nytt uppdrag att utifrån en omfattande FoU-rapport om utvecklingsbehov inom verksamhetsförlagd utbildning för sjuksköterskor (VFU), skapa en kvalitetshöjande samordningsfunktion.

Kommunförbundet har under 2016 haft fortsatt uppdrag att utreda en länsgemensam verksamhetsform för familjehemsvården, som baseras på en utredning av FoU Västernorrland om hur barnens behov bättre kan mötas av familjehemsvården.

Kommunförbundet har under de senaste åren drivit omfattande kompetensutvecklingssatsning inom Barn och Unga. Utbildningsinsatserna bygger på socialtjänsternas identifierade behov och formas utifrån kontinuerlig dialog med deltagarna.

Utbildningsledaren blev permanent under året och det framtida arbetet ska omfatta flera områden inom socialtjänsten. FoU Västernorrland har under 2016 publicerat 14 FoU-rapporter om lokala utvecklingsprocesser. Kommunförbundet har fortsatt utveckla den förstärkta samordningen inom prioriterade utvecklingsområden.

Mål *Samordna samverkan med centrala aktörer. Samverkan ska ytterst leda till att individer kan få rätt insatser vid rätt tidpunkt av rätt huvudman, en kunskapsbaserad verksamhet med andra ord.*

Uppföljning Kommunförbundet har samordnat information om Länsstyrelsen Västernorrlands relevanta utbildningar för socialtjänstens personal på Kommunförbundets hemsida. Kommunförbundet har med Länsstyrelsen Västernorrland samordnat inom arbetet mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och i länsövergripande ANDT-arbetet.

Kommunförbundet har under året samordnat samverkansmöten för Socialkola, beredningsgrupp, socialnämndspresidiet, socialchefsnätverket och IFO-chefsnätverket. Socialkola har haft fyra möten, beredningsgruppen åtta möten, Socialpresidium fem möten, IFO-cheferna fyra möten och socialcheferna har haft 10 möten.

Kommunförbundet har samordnat samverkan på politisk- och tjänstepersonsnivå mellan socialtjänsterna och Landstinget. SocialKoLa: fyra möten varav två internt. Beredningsgrupp: åtta möten varav ett internt.

Kommunförbundet Västernorrland har också under året anordnat samverkansdagarna med Jämtland-Härjedalens motsvarighet till huvudmannasamverkan (SVOM). De så kallade SVOM-dagarna genomfördes i Örnsköldsvik med gott resultat i utvärderingen. Socialnämndspresidiet och skolpresidiet har haft ett första gemensamt möte för att etablera samverkan inom viktiga gemensamma frågor.

Uppföljning av övergripande mål 2016-2018

Uppföljning Kommunförbundet har också samordnat samverkan mellan socialtjänsterna på politisk- och tjänstepersonsnivå samt brukarråd i 25 olika nätverk för förvaltningschefer, verksamhets/avdelningschefer samt specialister inom prioriterade fokusområden i ett hundratal möten och även ett antal internat.

Kommunförbundets samordningsfunktioner har kontinuerligt arbetat för att systematisera mötesadministrationen och strukturera utvecklingsarbetet så att mötesdeltagande i nätverken underlättas. Exempel på detta är nätverkens egna årliga planer för sitt arbete samt prioriteringar för de läns-gemensamma utvecklingsprocesserna. Många möten är i internatform för att skapa förutsättningar för analys och strategiskt ledningsarbete. I utvecklingsarbetet ingår även att ständigt förbättra former för kommunikation och förankring. Samverkan har skett med de fyra nordligaste länens region- eller kommunförbund samt landets FoU-verksamheter i årliga konferenser och möten. Kommunförbundet samverkar med ett antal övriga, för verksamheten centrala aktörer som exempelvis länets universitet.

Mål *Verka för att de lokala och läns-gemensamma behoven och erfarenheterna lyfts i regionala, nationella och internationella sammanhang.*

Uppföljning Kommunförbundets medarbetare har under året deltagit i nationella projekt och nätverk för att utveckla en verkkningsfull struktur för kunskapsstyrning på lokal, regional och nationell nivå. Kunskapsstyrningen syftar till att underlätta socialtjänsternas kunskapsbaseringsarbete. Kommunförbundet har representerat länets socialtjänster i det nationella utvecklingsarbetet "Modell för långsiktig samverkan om kunskapsutveckling mellan de regionala samverkans- och stödstrukturerna och nationell nivå". Arbetet har skett på uppdrag

av regeringen inom ramen för överenskommelsen kring utveckling av evidensbaserad praktik och letts av Sveriges kommuner och landsting i samverkan med Socialstyrelsen. Flera medarbetare har medverkat i olika nationella nätverk och programråd för att bidra till kunskapsutveckling inom socialtjänstens olika områden.

Aktiviteter och uppföljning 2016

e-hälsa

Mål *Stödja och samordna utveckling av kommunernas e-tjänster inom socialtjänsten och nära liggande hälso- och sjukvård. Detta för att öka verksamheternas effektivitet och välfärdstjänsternas tillgänglighet inom samverkansorganisationens prioriterade fokusområden.*

Aktivitet Tillsammans med kommunerna planerat för en framtida utveckling inom området. Läns-gemensam strategi för verksamhetsutveckling med e-tjänster i socialtjänsten har antagits. Strategin ger riktlinjer för den fortsatta utvecklingen.

Uppföljning Etapp 1 i strategin har till stor del genomförts. Inventering av befintliga e-tjänster i socialtjänsten samt identifiering av behov har genomförts.

Aktivitet Nätverks och utbildningsaktiviteter för målgrupper på olika nivåer, en del i arbetet att driva och stödja genomförandet av pilotverksamheter inom området.

Uppföljning Medarbetare från socialtjänsten har deltagit i internationellt erfarenhetsutbyte.

Aktivitet Genom kompetensen på FoU bevaka och sprida utvecklingsresultaten lokalt, regionalt, nationellt och internationellt inom området.

Uppföljning Medverkat i nationella och internationella sammanhang och spridit forskning, kunskap och erfarenheter från länet.

Aktivitet Medverka i projektet Improve som socialtjänsternas representant.

Uppföljning En forskare har arbetat i projektet Improve som representant för socialtjänsterna. Nätverk för e-hälsa har startats upp samt nätverksträffar genomförts.

Uppföljning Medverkande är medarbetare från socialtjänsten i kommunerna.

Uppföljning och utvärdering

Mål *Genom uppföljning och utvärdering stödja kommunernas förmåga att utveckla och utforma välfärdstjänsterna effektivt på individ, verksamhet- och systemnivå.*

Aktivitet Utvärdera och utveckla Loke som ett instrument för verksamhetsnära lärande och professionens utvecklande av kunskap.

Uppföljning FoU har deltagit i nationella träffar för att utveckla LOKE-uppföljningssystem. Under år 2016 har sex nya verksamheter startat med verksamhetsuppföljningssystem enligt LOKE/Netigate. Av dessa är det fyra verksamheter i Sundsvall, en verksamhet i Örnsköldsvik och en verksamhet i Kramfors. Under året har totalt 45 verksamhetsuppföljningssystem varit aktiva. Därutöver finns en del uppföljningssystem som är färdiga att användas men där verksamheterna ännu inte kommit igång samt en del system som tidigare varit aktiva men som inte har haft någon aktivitet under 2016.

Aktivitet I prioriterade läns-gemensamma utvecklingsprojekts utformning integrera forskning och praktik.

Uppföljning Exempel på utvecklingsuppdrag med Läns-gemensam familjehemsvård, Systematisk uppföljning av HVB-avtal och Organisationsutvärderingen av Sundsvalls IFO-verksamhet. Inom missbruksområdet har en jämförelsestudie påbörjats i form av en magisteruppsats.

Uppföljning och utvärdering

Aktivitet Bidra till att följa upp och utvärdera de länsöverenskommelser och avtal som utgör grunden för samverkan och den gemensamma verksamhetsutvecklingen.

Uppföljning FoU har genomfört en utvärdering av verksamhetsförlagd utbildning för sjuksköterskor. De har även genomfört en utvärdering av hemsjukvården tillsammans med Landstingets FoU. FoU har även medverkat i att ta fram en handlingsplan för det prioriterade utvecklingsarbetet inom psykisk hälsa.

Aktivitet FoU utför uppdragsbaserade utvärderingar tillsammans med personalen i de kommunala verksamheterna.

Uppföljning Inom arbetsmarknadsområdet har två uppdragsutvärderingar genomförts. På uppdrag av Socialstyrelsen har Kommunförbundet och FoU tagit fram en kunskapsöversikt inom inkontinens. Under året har 14 FoU-rapporter publicerats.

Aktivitet Bistå kommunerna i LUPP undersökningen med datainsamling, analys och rapporter.

Uppföljning Under 2016 skrevs kommunspecifika LUPP-rapporter för Härnösand, Kramfors, Sundsvall, Timrå, Ånge och Örnsköldsvik. Rapporterna levererades till kommunerna under maj/juni 2016.

Totalt har 17 presentationer av LUPP-resultaten genomförts både på lokal nivå (i olika nämnder samt kommunfullmäktige) men också på länsnivå (Kultur- och fritidspresidiet, Skolpresidiet samt på Landstingets "Brown Bag Seminar"). I Kramfors, Sundsvall och Örnsköldsvik har resultaten återkopplats till grupper av ungdomar. Vid två tillfällen skedde återkopplingen i form av dialog mellan ungdomar, tjänstemän och politiker.

Aktivitet Utveckla Öppna Jämförelser som ett verktyg för socialtjänsternas verksamhetsplanering och – uppföljning.

Uppföljning Detta har inte prioriterats under året.

Brukarmedverkan

Mål **Stödja och samordna utveckling av reellt brukarinflytande i verksamheternas utveckling på individ-, verksamhet- och systemnivå för att tillvarata brukarnas kunskap.**

Aktivitet Bidra till att skapa och öka användning av brukarrevisioner.

Uppföljning FoU Västernorrland stödjer Erfarenhetsforum som arbetar med brukarrevisioner. Detta år har en representant från FoU arbetat i styrelsen och en kommun i länet har beställt en brukarrevision.

Aktivitet Stödja/sprida kunskap om brukarstyrd verksamhetsutveckling.

Uppföljning Under året har ett antal föreläsningar om Evidensbaserad praktik genomförts där brukarmedverkan är en av hörnstenarna i utvecklingen av kunskapsbaserad verksamhet. Under året har en utbildning av vägledare i den så kallade delaktighetsmodellen genomförts.

Aktivitet Stödja utvecklingen av den länsövergripande brukarorganisationen.

Uppföljning Involverat brukarrådet i arbetet med handlingsplanen för Psykisk hälsa. Utvecklingssamordnaren samt forskare har inbjudits till kontinuerlig dialog med brukarrådet.

Brukarmedverkan

Aktivitet Utgöra en arena för brukarorganisationens möten och samråd.

Uppföljning Kommunförbundet upplåter lokal till de träffar som brukarrådet genomfört under 2016.

Kompetensförsörjning

Mål *Kommunförbundet ska stödja och samordna kommunernas utvecklingsarbete för att stärka verksamheternas kompetensförsörjning inom strategiskt viktiga områden.*

Aktivitet Vidareutveckla förutsättningar för samordningen av verksamhetsförlagd utbildning (VFU) för sjuksköterskor.

Uppföljning Funktionen VFU-samordnare för sjuksköterskors VFU har inrättats, tjänsten tillsattes i december.

Aktivitet Utveckla en sammanhållen kompetensutvecklingsstrategi för länets socialtjänster

Uppföljning Länets socialchefer har gett Kommunförbundet uppdrag att samordna ett projekt för att säkerställa kvalitén, lokalt och regionalt, i de kommunala insatser som ges till personer med funktionsnedsättning som beviljats insatser enligt SoL och LSS. Detta ska ske genom ett flerårigt utvecklingsarbete med att skapa en enhetlig titulatur och kompetens för medarbetare som arbetar inom verksamhetsområdet. Arbetet genomförs i alla länets kommuner och samordnas genom Kommunförbundet.

Ansvaret för processledning av Vård och omsorgscollege Södra Norrland har övergått till Kommunförbundet Väster-

norrland. Under hösten har ett dialogmöte med förtroendevalda för kommunerna som deltar i Vård och omsorgscollege Södra Norrland anordnats. Under mötet utsågs Södra Norrlands handledare. En modell för länsgemensam kompetensutveckling har framtagits. Länets socialchefer beslutade under året om att tillsätta medel för att långsiktigt och hållbart satsa på länsgemensam kompetensutveckling och samordning av kompetensutveckling inom prioriterade fokusområden.

Aktivitet Bevaka den nationella utvecklingen inom socialtjänstens kompetensförsörjning.

Uppföljning Via vård och omsorgscollege nationellt har processledare samt regional ordförande deltagit i regionala utvecklingsdagar för kunskapsutveckling och för att kunna se och förstå kopplingarna till de regionala kompetensplattformarna. Genom deltagandet på nationella nätverk bevakas SKL:s och den nationella samordnarens arbete med kompetensförsörjningsfrågor inom individ- och familjeomsorgen.

Aktivitet Systematiskt inventera behovet av och erbjuda kompetensutveckling inom prioriterade områden.

Uppföljning På uppdrag av länets socialchefer har det länsgemensamma behovet av stöd och utbildning inom området ensamkommande inventerats. Inom arbetet med handlingsplanen för psykisk hälsa har gemensamma utbildningsbehov inventerats. Sedan tidigare finns inventerade behov inom missbruks- och beroendevården och gemensamma utbildningssatsningar har genomförts.

Aktivitet Utveckla samordningen av verksamhetsförlagd utbildning (VFU) för socionomstudenter.

Kompetensförsörjning

- Uppföljning** Under året har 41 studenter placerats och handledts av samordnaren för VFU för socionomer. Samordnaren har deltagit i nationella konferensen för att följa utvecklingen inom området och regelbundna möten med universiteten har hållits.
- Aktivitet** Genomföra ett antal utbildningsinsatser och handledda workshops för personal inom socialtjänstens verksamhetsområde
- Uppföljning** Vård och omsorgscollege har anordnat en seminariedag för 100 undersköterskor/handledare inom vård och omsorg. En omfattande utbildningssatsning har genomförts inom den nationella kompetenssatsningen på myndighetsutövande personal inom Barn och Unga samt inom den av Länsstyrelsen beviljade kompetenssatsningen på personal som arbetar med ensamkommande barn.
- Aktivitet** Workshops och seminarier för spridning av goda exempel från länet gällande utveckling av nya arbetssätt inom äldreomsorgen. Anordna årliga kunskapsdagar för att sprida forskning och utvecklingserfarenheter i länet.
- Uppföljning** Kunskapsdagar har anordnats inom äldreområdet, där forskning och erfarenheter relaterade till kompetensförsörjning och kvalitet inom områdena e-hälsa, demensvård och attraktiva arbetsplatser presenterades.
- Aktivitet** Bedriva forskning för att bidra till ökad kunskap om välfärdssektorn som attraktiv arbetsplats.
- Uppföljning** Medverka vid nationella och internationella konferenser har skett. Forskningsansökan tillsammans med Mittuniversitetet på temat attraktiv arbetsplats. Ansökan beviljades ej av finansiär Forte. Deltagit i konferens i Östersund med

temat "Inkluderande och hållbart arbetsliv". FoU Väster-norrland hade fyra presentationer.

Projekt Kompetensutveckling inom Barn och Unga inklusive Ensamkommande barn

Aktivitet Utifrån de lokala behoven utforma och genomföra utbildningar på bas- och fördjupningsnivå för socialtjänstens personal inom Barn och Unga

Uppföljning Under året har basutbildningen "Kunskap för barn & ungas bästa" för handläggare inom socialtjänstens verksamhetsområde barn och unga genomförts. Cirka 150 socialsekreterare har deltagit detta år. Andra utbildningar som har anordnats för handläggare inom socialtjänstens verksamhetsområde barn och unga är Samtal med barn och föräldrasamarbete (120 deltagare), Att sätta mål bas (50 deltagare) och fördjupning (90 deltagare), Att byta perspektiv - om barns delaktighet (35 deltagare), utbildning om skyddsbedömningar, risk och skydd samt standardiserade bedömningsinstrument (85 deltagare). Övriga utbildningar som har anordnats under året är kursledarutbildningen "Ett hem att växa i" (10 deltagare) och Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten (45 deltagare).

Inom området ensamkommande barn och unga har ett antal utbildningar för personal inom socialtjänsten genomförts. Tvådagarsutbildningar i traumamedveten omsorg (TMO) vid sex tillfällen (220 deltagare), Professionellt bemötande och förhållningssätt (105 deltagare), Kultur och samhälle i Afghanistan (125 deltagare), Ledningsansvaret HVB (18 deltagare), Socialtjänstens ansvar för ensamkommande (50 deltagare) samt en föreläsning om traumamedveten omsorg för våra samarbetspartners (70 deltagare).

Kompetensförsörjning

Uppföljning Ett antal handledda workshops har genomförts. Timrå kommun har arbetat med en fördjupning av handläggning och dokumentation via verktyget SimChild, Örnsköldsviks kommun har haft en fördjupningsdag kring evidensbaserad praktik (EBP) för chefer och stödfunktioner och Sundsvall har arbetat med att utveckla barnsamtal.

Aktivitet Utveckla ledarprogram för kunskapsbaserad verksamhetsutveckling.

Uppföljning Vi har genomfört Leda för resultat, ett utvecklingsprogram för ledningsfunktioner inom socialtjänsten, under 2016. Totalt sju seminarietillfällen. Fem av länets kommuner har deltagit.

Aktivitet Utveckla ett systematiskt sätt att fånga verksamheternas behov av kompetensutveckling.

Uppföljning Alla utbildningstillfällen har utvärderats och synpunkterna tillvaratas och återkopplas till uppdragsgivarna. Systematisk inventering av socialtjänsternas behov av kontinuerlig kompetensutveckling håller på att utvecklas. Goda exempel på kompetensförsörjningsplaner sprids.

Äldre

Mål *Stödja kommunernas förmåga att utveckla en säker och samordnad vård och omsorg för de äldres välbefinnande och värdighet.*

Aktivitet Samordna centrala nätverk för erfarenhetsutbyte och uppdragsarbete

Uppföljning Nätverksmöten inom ÄO, HSL Mas, Mar har anordnats.

Aktivitet Följa upp överföringen av hemsjukvård.

Uppföljning Uppföljning av överföringen av hemsjukvård har genomförts, slutrapporterats samt publicerats som FoU-rapporter.

Aktivitet Utredda förutsättningar för god äldreomsorg i länet. Bidra till att utforma framtidens stöd åt utvecklingen av den kommunala äldreomsorgen.

Uppföljning Lokala och regionala kunskapsdagar inom äldreområdet, relaterade till kompetensförsörjning och kvalitet inom områdena e-hälsa, demensvård och attraktiva arbetsplatser har genomförts. Utbildningsdag för teamarbete i hemsjukvården har anordnats.Handledning till medarbetare i socialtjänsten som drivit utvecklingsprojekt har utförts. Kommunförbundet stödjer även länets anhörigsamordnare som representant i nationella nätverk.

Aktivitet Bedriva forskning inom äldreområdet.

Uppföljning Följeforskning på implementering av ny arbetsmodell inom hemtjänsten. FoU-stipendium har beviljats till en studie om personer med lindrig eller måttlig demens och deras behov i ordinärt boende.

Aktivitet Stödja samverkansprojektet "Trygga, säkra och samordnade vård och omsorgsprocesser". Bidra med relevanta underlag och samordning till projektets genomförande

Uppföljning Kommunförbundets personal medverkade i arbetsgruppen med uppgiften att sammanställa underlag till projektets genomförande. Kommunförbundet samordnar avtalet för projektledningen samt administrerar kostnaderna och upplåter lokaler till arbetsgrupper.

Barn och unga

Mål *Stödja verksamheternas kunskapsutveckling för att höja tryggheten, säkerheten och delaktigheten för barn och unga i samhällsvården.*

Aktivitet Kompetensutveckla socialsekreterare och chefer inom socialtjänstens område barn & unga genom länsgemensam utbildningssatsning. Bistå socialtjänsterna i genomförandet av Barns behov i centrum (BBIC).

Uppföljning Utvecklingssamordnaren har bevakat utvecklingen genom två träffar som socialstyrelsen och Sveriges kommuner och landsting anordnat. Länets BBIC-nätverk har träffats på Kommunförbundet fyra gånger under året där information om vad som är aktuellt inom BBIC och erfarenheter har delats mellan kommunerna.

Aktivitet Anordna Familjehemsutbildning/dagar.

Uppföljning Kommunförbundet har anordnat de årliga familjehemsdagarna. Temat för dagarna var hälsa och drygt 200 familjehemsföräldrar deltog.

Kommunförbundet anordnade en kursledarutbildning: "Ett hem att växa i" för länets familjehemssekreterare. Utbildningen ger familjehemssekreterare kompetens i att utbilda blivande familjehemsföräldrar och förbereda dem för kommande uppdrag som familjehem. Länets nätverk för Familjehemssekreterare har träffats på Kommunförbundet fyra gånger under 2016.

Aktivitet Samarbeta med Länsstyrelsen inom våldsområdet.

Uppföljning Kommunförbundet har deltagit i fyra träffar med Länsstyrelsen där erfarenheter och information delgetts.

Samarbete med Länsstyrelsen inom området ensamkommande barn har påbörjats under hösten. Två träffar har anordnats.

Aktivitet Följa upp den gemensamma socialjourspiloten.

Uppföljning En första del i utvärderingen som omfattar en nulägesbeskrivning innan införandet av en kommungemensam socialjour har genomförts. På grund av svårigheter att rekrytera personal har juren inte startat upp och utvärderingen avvaktas därmed.

Aktivitet Bidra till utveckling av länsgemensam familjehemsvård

Uppföljning Under hösten har Kommunförbundet tillsammans med representanter för länets kommuner arbetat fram ett organisationsförslag för en länsgemensam familjehemsvård.

Aktivitet Utveckla uppföljning av Hem för vård och boende (HVB).

Uppföljning En nulägesstudie med syfte att undersöka hur avtalsuppföljningen sker i länets kommuner har genomförts. Ett vidare uppdrag att samordna nätverk för uppföljning och utveckling av avtal med HVB-hem.

Aktivitet Samordna de professionella nätverken inom området.

Uppföljning Kommunförbundet har samordnat nätverket för barns brukarmedverkan med fyra träffar under året. Chefsnätverket för barn och unga har träffats fem gånger. Chefsnätverket för ensamkommande startade upp under hösten och har träffats en gång. För samtliga nätverk har Kommunförbundet bistått med omvärldsbevakning och ansvarat för träffarna.

Barn och unga

Aktivitet Bidra till att öka kunskapen om barn i samhällsvården.

Uppföljning En grundutbildning angående placerade barn har erbjudits till länets socialsekreterare och en fördjupningsutbildning om placerade barns hälsa, skolgång samt eftervård har erbjudits till socialsekreterare som arbetar med placerade barn. Vidare har ett bokkapitel i en engelsk antologi - *Residential Child and Youth Care in a Developing World* - publicerats angående institutionsvård i Sverige.

Aktivitet Bedriva forskning inom området barn och unga.

Uppföljning Ett forskningsprojekt angående jourhemsplaceringar pågår och resultaten kommer att skickas in för publicering under 2017. En kvalitativ utvärdering av SkolFam påbörjades under hösten 2016 och kommer att pågå under en tvåårsperiod. Forskningsbidrag erhöles i samarbete med Umeå universitet för en ny studie som kommer att påbörjas under 2017 gällande socialtjänstens arbete med ensamkommande barn.

Missbruk och beroende

Mål *Stödja och samordna verksamheternas utveckling för att skapa en kunskapsbaserad och välintegrerad missbruks- och beroendevård.*

Aktivitet Sprida aktuella forskningsresultat.

Uppföljning Under hösten 2016 till mars 2017 genomförs en studie av förutsättningarna för kommunal missbruksvård att få till en sammanhållen vårdfläta för individen. Det är utvecklings- samordnaren inom fokusområdet som genomför studien

inom ramen för en magisteruppsats via Umeå Universitet. Forskningen inom området följs vilket bland annat lett till att resultat från studier och pågående projekt kontinuerligt redovisats till berörda regionala nätverk.

Aktivitet Samordna de professionella nätverken inom området.

Uppföljning Under 2016 har fyra nätverksmöten anordnats för enhetschefer inom området missbruk och beroende. Vid dessa möten har utvecklingssamordnaren givit information om vad som händer inom missbruks- och beroendområdet från den nationella, regionala och lokala nivån. Det har även funnits tid för att gemensamt kartlägga kompetensbehoven inom området och komma överens om vilka utbildningar som bör samordnas i länet alternativt i samverkan med andra aktörer och län/regioner.

Aktivitet Stödja kommunerna i uppdraget att förbättra vård och behandlingsinsatser för personer omhändertagna enligt Lagen om omhändertagande av berusade (LOB).

Uppföljning Under 2016 har arbetet med att förbättra vård och behandlingsinsatser för personer omhändertagna enligt LOB fortsatt både på regional och lokal nivå. På regional nivå har styrgruppen haft kontinuerliga träffar samt anordnat en gemensam arbetsdag. Vid denna dag överlämnade styrgruppen det gemensamma uppdrag som beredningsgruppen tagit fram till de lokala samverkansgrupper som finns i länet. På lokal nivå har de lokala samverkansgrupperna tillsatt arbetsgrupper med uppgift att arbeta med uppdraget. Utvecklingssamordnaren har varit ett stöd för både styrgrupp och de arbetsgrupper ute i länet som bildats.

Missbruk och beroende

Aktivitet Stödja implementeringen av nationella riktlinjer inom missbruk och beroendevården.

Uppföljning Arbetet med att stödja implementeringen av de reviderade riktlinjerna inom missbruk och beroendevården har inneburit att utvecklingssamordnaren informerat olika nivåer inom länets kommuner om vad de reviderade riktlinjerna innebär för den kommunala missbruksvården. Informationen har givits på politiker-, chefs- och medarbetarnivå i merparten av länets kommuner.

Vidare har metodstödsutbildningar inom de av riktlinjerna rekommenderade behandlingsmetoderna genomförts under året, såsom Hasch-avvänjningsprogrammet (HAP), Audit och Dudit samt MI. Länets kommuner har egna utbildare inom dessa metoder förutom MI där utbildarna finns inom landstinget. Andra av riktlinjerna rekommenderade metoder där utvecklingssamordnaren samordnat och eller hjälpt kommunerna att ta fram underlag till en utbildning är CRAFT och ASI.

Aktivitet Förbättra rutiner och stödja implementeringen av dem i tillämpningen av Lag om vård av missbrukare i vissa fall (LVM).

Uppföljning Arbetet med att ta fram en länsgemensam processkarta för LVM färdigställdes och redovisades till beredningsgruppen i början av 2016. Arbetet genomfördes i samarbete med Landstinget Västernorrland samt Polisen. Ett implementeringsuppdrag togs fram av beredningsgruppen under våren och överlämnades till de lokala samverkansgrupperna i april. Här är utvecklingssamordnaren ett stöd för länets kommuner i det fortsatta arbetet. Kopplat till implementeringsprocessen genomförde Kommunförbundet en

utbildningsdag i samverkan med Polisen och Landstinget Västernorrland där sammanlagt 75 personer deltog.

Aktivitet Delta i nationella nätverk och bevaka utvecklingen inom området.

Uppföljning Utvecklingssamordnaren ingår i det nationella nätverket Missbruksvård inom landsting och kommun (MILK) som Sveriges kommuner och landsting håller i. Nätverket träffas två gånger per år. Utvecklingssamordnaren är även länets representant i Centraförbundet för alkohol och narkotika-upplysning samt utvecklar samverkan med Länsstyrelsen och Landstinget inom Alkohol, narkotika, doping och tobak (ANDT).

Funktionsnedsättning

Mål **Stödja och samordna verksamheternas utveckling för att skapa kunskapsbaserade välfärdstjänster inom området funktionsnedsättning.**

Aktivitet Samordna de professionella nätverken inom området.

Uppföljning En uppdaterad nätverksbeskrivning för ett utökat chefsnätverk är framtaget 2016. Det utökade chefsnätverket har träffats enligt överenskommelse. En arbetsgrupp för läns-gemensam brukarundersökning har återupptagits.

Aktivitet Stödja utvecklingen av verksamhetsuppföljning inom området.

Funktionsnedsättning

Uppföljning Brukarundersökning angående daglig verksamhet (LSS) har påbörjats och resultaten kommer att vidareutvecklas för att främja verksamhetsutveckling. FoU finns med och stöttar samt kommer att utvärdera det arbetet.

Aktivitet Stödja spridningen av Delaktighetsmodellen i länet.

Uppföljning Information har givits i det utökade chefsnätverket om Delaktighetsmodellen. Chefsnätverket beslutade att prova modellen. Örnsköldsvik fick i uppdrag att genomföra vägledarutbildning, alla kommuner var välkomna att anmäla deltagare. Kursledare från Örnsköldsviks kommun samt kursledare från Kommunförbundet har planerat och genomfört utbildning för Vägledare i Delaktighetsmodellen. 12 Vägledare har utbildats. Vägledare finns nu i Timrå-, Sundsvall- och Örnsköldsviks kommun.

Aktivitet Delta i de nationella nätverken och bevaka utvecklingen inom området.

Uppföljning Utvecklingssamordnaren har deltagit i det nationella nätverket för evidensbaserad praktik inom funktionshinderområdet, i styrelsen för föreningen för kognitivt stöd samt i det nationella kompetensrådet. En representant från chefsnätverket har deltagit i chefsnätverket för psykiatri (det nätverket har nu upphört).

Aktivitet Bidra med vetenskapliga underlag till utvecklingen inom området .

Uppföljning Genom nationell nätverksmedverkan föra information om ny kunskap, nya metoder, utvecklingsarbeten och forskning till den regionala nivån. Möjliggöra påverkan från den regionala nivån till den nationella nivån.

Uppföljning Samverkan med FoU sker kontinuerligt. Forskare inom området medverkar på nätverksträffar för att informera och bidra med ett vetenskapligt perspektiv. I dialog beslutas om utvärderingar för att synliggöra effekter från olika satsningar samt identifieras eventuella glapp för att uppnå en kunskapsstyrd verksamhet.

Psykisk hälsa

Mål **Stödja och samordna verksamheternas utveckling för att skapa ett kunskapsbaserat stöd och vård för människor med psykisk ohälsa.**

Aktivitet Stödja socialtjänsternas utvecklingsprocesser utifrån länets handlingsplan inom området.

Uppföljning Utvecklingssamordnaren tillsammans med forskare har utifrån den nationella satsningen inom området psykisk hälsa genomfört en kartläggning inom området. Kartläggningen utmynnade i en ny handlingsplan med långsiktiga och kortsiktiga mål inom området.

Aktivitet Bidra med vetenskapliga underlag till utvecklingen inom området.

Uppföljning Vetenskapliga utgångspunkter har delvis använts i den genomförda kartläggningen.

Aktivitet Delta i nationella nätverk och programråd samt bevaka utvecklingen inom området.

Kommunförbundet har flera representanter i grupperingar via Sveriges kommuner och landsting, både i strategigrupp psykisk hälsa och programråd inom området.

Psykisk hälsa

- Aktivitet** Samordna de professionella nätverken inom området
- Uppföljning** Utvecklingsamordnare och forskaren inom fokusområdet har genomfört en träff för enhetschefer inom området. Det finns önskemål från cheferna att få till fler träffar.
- Aktivitet** Bidra till att utveckla området psykosocialt stöd utifrån kommunernas behov.
- Uppföljning** Utvecklingen av det psykosociala stödet har inte varit aktuellt 2016 då alla kommuner inväntat den nationella satsningen inom området psykisk hälsa.

Arbetsliv och rehabilitering

- Mål** *Utveckla kunskap om vilka verktyg som har effekt när det gäller insatser som ska stödja människors inträde på arbetsmarknaden.*
- Aktivitet** Utföra utvecklingsuppdrag från kommunernas behov.
- Uppföljning** Utvärderingar, underlag och workshops har genomförts inom området under året. Under året har två rapporter utgivits; KomiJobb- mer än bara en anställning och En väg in – Arbetsmarknadstorget, en plattform för samverkan. Dessutom har en utredning gjorts; Enkla jobb i Sundsvalls kommun.
- Aktivitet** Sprida resultat från kommunernas verksamheter.
- Uppföljning** Resultat har presenterats i nätverksgrupper inom området.

Forskning och utveckling - FoU

Ledning, personal och ekonomi

Forskningsenheten tillhör organisatoriskt Kommunförbundet Västernorrland. Förbundets styrelse har det politiska övergripande ansvaret för enheten vilket även innefattar beslut om enhetens ekonomiska ram och inriktning.

Ledningsgruppen

Den operativa ledningen utgörs av en ledningsgrupp som består av socialtjänsternas förvaltningschefer eller motsvarande. Ledningsgruppen har även beslutat att ordförande för FoU:s ledningsgrupp är den som är ordförande för socialchefsnätverket. FoU:s ledningsgruppsmöten anordnas som en integrerad del i socialchefsnätverkens möten och ordförandeskapet i båda forumen erbjuder en överblick i de utvecklingsprocesser som drivs gemensamt i länet. FoU:s ärenden har en möjlighet att ta tid i anspråk även i de övriga socialchefsmötena om så skulle krävas.

Ledningsgruppen har sammanträtt vid fyra tillfällen under året. De har fungerat som beredande organ inför styrelsens beslut om enhetens verksamhet och budget. Gruppen har prioriterat och beslutat om forsknings- och utvecklingsprojekt och andra kunskapsutvecklande aktiviteter, inom ramen för den fastlagda verksamhetsplanen. Ledningsgruppen förväntar sig att FoU bidrar med vetenskapligt stöd till den länsgemensamma utvecklingen som prioriteras. Planeringen och genomförande sker i nära samarbete med olika yrkesgrupper i kommunernas socialtjänstverksamhet samt med samordnande personal på enheten.

Ledningsgruppen har under året bestått av följande personer:

Ledamöter 2016

Agneta Nordström

Ingeborg Melin

Katarina Persson, ordförande

Pirjo Öster

Anna-Stina Fors Sjödin

Katarina Jensstad

Silvia Sandin-Wiberg

Härnösand

Timrå

Ånge

Sollefteå

Kramfors

Örnsköldsvik

Sundsvall

Personal

Under verksamhetsåret har följande personer varit anställda inom forskningsenheten:

FoU-personal

Sirpa Virtanen, FoU-chef	0,50
Viktoria Skoog, Fil dr i socialt arbete	0,80
Madeleine Blusi, Fil dr i omvårdnadsvetenskap	0,65
Carolina Klockmo, Fil dr i hälsovetenskap	1,00
Sheila Zimic, Fil dr data och systemvetenskap	1,00
Sobani Wijesekera FoU-assistent	0,60
Anders Fisk VFU-samordnade	0,60

Ekonomisk redovisning

Intäkter	Budget	Utfall	Kostnader	Budget	Utfall
	201	2016		2016	2016
Basfinansiering kommunerna	2 417 730	2 414 001	Personal	3 277 730	3 153 264
Forsknings medel VFU	460 000	467 315	OH-kostnader Kommunförbundet	320 000	320 000
Externa uppdrag	900 000	1 115 264	FoU-stipendium	110 000	0
Periodiserade medel	200 000		Resor, konferenser, litteratur, licenser	270 000	523 905
Summa	3 977 730	3 997 310		3 977 730	3 997 169
				Resultat	+ 141

FoU Västernorrland är en del av Kommunförbundet Västernorrland och denna berättelse redovisar endast den verksamhet som bedrivits av FoU Västernorrland. Verksamheten ingår också i den Årsredovisning som Kommunförbundet Västernorrland (org.nr. 222000-0638) fastställt för 2016.

